

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ОЛЕКСАНДРІЙСЬКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ
ІМЕНІ В.О.СУХОМЛИНСЬКОЇ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Наказ директора № 60/02-04 Від 01.09.2020

ІНСТРУКЦІЯ № 77

**з охорони праці під час проведення лабораторних занять, практичних робіт,
демонстраційних дослідів у кабінеті біології**

I. Загальні положення

1. Інструкція з охорони праці під час роботи в кабінеті біології для учнів повинна бути вивішена на видному місці. Тут же вивішують інструкції під час екскурсії та інструкції з охорони праці під час роботи на навчально-дослідній ділянці. Особливо важливо стежити за виконанням правил охорони праці під час лабораторних занять, практичних робіт учнів, екскурсій, а також під час експериментів. Якщо учні мають користуватись реальними інструментами та інструментами, що колються (скальпелями, ножицями, препарувальними голками), то необхідно провести інструктаж учнів про роботу з ними. Учні повинні набути міцних навичок брати інструменти тільки за ручки (ножиці за кільця), не спрямовувати їх загострені частини на себе та сусідів. У разі повторного використання одних і тих же інструментів необхідно запропонувати самим учням розповісти про охорону праці під час користування ними.

2. Категорично забороняється мати в кабінеті біології електронагрівальні прилади з відкритою спіраллю. Для демонстраційних дослідів допустиме використання електронагрівальних приладів із закритою спіраллю розжарювання.

3. Якщо в кабінеті біології є газова мережа, її вмикає вчитель, який проводить заняття. Він повертає загальний газовий кран тільки під час лабораторної роботи або демонстраційного дослідів, коли потрібно щось нагріти. Перед вмиканням мережі перевіряють, чи закриті всі крани на демонстраційному та лабораторних столах. Відразу після закінчення лабораторної роботи або демонстраційного дослідів вчитель знову перевіряє крани на демонстраційному та лабораторних столах, після чого вимикає газову мережу.

4. У кабінеті (лабораторії) біології забороняється користуватись інсектицидами для боротьби з комахами-шкідниками кімнатних рослин. Допускається обробка рослин мильним розчином або мильною піною, тютюновою настоякою, 5%-м розчином сечовини.

5. У разі використання технічних засобів навчання вживають запобіжних заходів, спільних для всіх навчальних предметів. Навчальні фільми демонструють у кабінеті (лабораторії) біології тільки на вузькоплівкових кінопроекторах, причому плівки повинні бути вогнетривкими. Вихід з кабінету (лабораторії) біології, де демонструють фільми, винен вести безпосередньо на сходову клітку, в рекреаційне приміщення або коридор. Друга половина дверей повинна легко відчинятися. Біля дверей кабінету (лабораторії) біології не повинно бути предметів, що утруднюють вільний вихід з приміщення. До демонстрування кінофільмів допускаються особи, які

мають права кіномеханіків, або демонстратора вузькоплівкового кіно і талон з техніки безпеки.

II. Вимоги безпеки перед початком роботи

1. Перед проведенням лабораторних робіт, під час яких необхідно щось підігрівати на полум'ї газових пальників, учитель інструктує учнів, як ними* користуватися: піднісши запалений сірник до отвору ~~пальника~~, вмикають газ поворотом крана; регулюють подачу повітря в пальник, добиваючись синьо-фіолетового забарвлення полум'я (жовтий його колір свідчить про неповне згорання світільного газу, причому в повітря виділяється отруйний чадний газ); у разі поширення полум'я всередину пальника погасити і дати йому охолонути, закрити подачу повітря і знову запалити пальник; гасити пальник тільки припиненням подачі в нього газу, закриванням крану. Інструктаж треба супроводжувати показом.

2. Перед початком лабораторних робіт, під час яких використовується відкрите полум'я Спиртового або газового пальника, треба нагадувати учням про те, що необхідно берегти від спалахування волосся та одяг.

3. Перед виконанням лабораторних робіт, у процесі яких нагрівають рідини в пробірках, учитель зобов'язаний ознайомити учнів з правилами охорони праці: не спрямовувати отвір пробірки на себе або на тих, хто перебуває поряд, щоб уникнути важких опіків, які можуть бути спричинені рідиною, що виплескується під час закипання; закріплювати пробірки в затискачах штативів або в спеціальних ручних затискачах. Треба категорично заборонити притримувати пробірки паперовими смужками. Інструктаж потрібно супроводжувати показом ~~правильних~~ прийомів роботи.

III. Вимоги безпеки під час виконання роботи

1. Під час роботи забороняється запалювати одну спиртівку від іншої. Гасити спиртівку дозволяється тільки ковпачком. У неробочому стані спиртівки треба зберігати в металевих ящиках.

2. Під час проведення демонстраційних дослідів дозволяється використовувати електронагрівальні прилади тільки із закритою спіраллю розжарювання.

3. Кип'ятити горючі рідини на відкритому вогні категорично забороняється. Такі досліди проводять тільки на водяній бані.

4. Під час виконання лабораторних робіт з використанням лабораторного обладнання (пробірок, хімічних склянок, предметних і накривних скелець тощо) необхідно ознайомити учнів з охороною праці під час роботи з таким обладнанням: не натискувати сильно пальцями на стінки пробірок, хімічних склянок, легко брати предметні стекла за краї, щоб уникнути поранення пальців.

5. Під час проведення лабораторних робіт з фіксованим у формаліні матеріалом його перед заняттям виймають з розчину і ретельно промивають під сильним струменем води.

6. Під час лабораторних робіт учням забороняється доторкуватися руками до порошкоподібних хімікатів, їх потрібно набирати спеціальними ложечками (неметалевими). Перед тим як використовувати розчин кислот і лугів, необхідно проінструктувати учнів про техніку безпеки під час роботи з цими розчинами: наливати їх тільки в скляний посуд, не допускати, щоб вони потрапляли на шкіру та одяг; для розведення розчинів кислот впливати їх на воду. Додавати воду в розчини кислот забороняється.

7. Необхідно стежити за тим, щоб на лабораторних столах були тільки навчальні посібники, інструменти та прилади, що стосуються занять.

8. Користуючись спиртівкою, не задувайте полум'я, а гасіть його,

покриваючи спеціальним ковпачком. Під час роботи бережіть волосся та одяг від спалахування. Не допускайте заливання полум'я киплячою рідиною, а якщо це все-таки трапиться, закрийте газовий кран.

9. Коли користуєтесь скельцем, лезом для безпечного гоління, препарувальною голкою, ніколи не спрямовуйте різальні або колючі частини цих інструментів на себе, на своїх товаришів, щоб уникнути поранень.

10. Нагріваючи рідини в пробірці, користуйтеся тільки спеціальним тримачем для неї, а не паперовою смужкою, не спрямовуйте отвір пробірки на себе та своїх товаришів. Усе це допоможе уникнути опіків.

11. Під час використання порошкоподібних хімічних речовин набирайте їх тільки спеціальною ложечкою (неметалевою), не доторкаючись до порошоків. Пам'ятайте, що багато з цих речовин отруйні. Те саме стосується добрив, які використовуються для підживлення кімнатних рослин.

12. Виготовляючи препарати для розглядання їх під мікроскопом, дуже

обережно беріть скельце великим та вказівним пальцем правої руки за краї, розмістіть його паралельно предметному склу, яке ви тримаєте у лівій руці, у безпосередній близькості до нього, а потім випустіть скельце з пальців, щоб воно вільно лягло на препарати.

IV. Вимоги безпеки після закінчення роботи

1. Усі рідини, що залишаються після проведення лабораторних занять з використанням хімічних речовин, зливайте не у водопровідну раковину, а в скляну чашку або склянку, спеціально виставлену з цією метою.

2. Обережно поведіться зі скляним посудом. У випадку, якщо він усе таки розіб'ється, не збирайте осколки руками, а змітайте їх щіточкою, призначеною для цього совок.

3. Не мийте скляний посуд милом: він стає слизьким і його легко випустити з рук і розколоти.

4. Після закінчення лабораторної роботи обов'язково ретельно вимийте руки з милом.

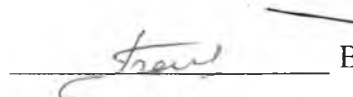
V. Дії в аварійних ситуаціях

1. У випадках травми або опіку відразу ж звертайтеся до вчителя, він надасть

допомогу; в разі необхідності викликати швидку допомогу за телефоном 103.

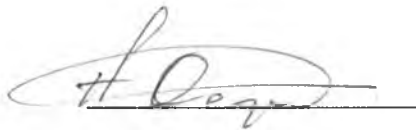
2. Для надання першої допомоги в разі травм у кабінеті біології треба обов'язково мати аптечку.

Інструкцію склав:

 Володимир БОГУН

Погоджено:

Провідний фахівець
(інженер з ОП)

 Микола СЕРДЮК